

Peygamberlik

Allah tarafından seçilen, dünya ve ahiret işleri hakkında Allah (c.c.) ile kulları arasında bilgi akışı sağlayan insanların görevine “nübüvvet” yani “peygamberlik” ismi verilmektedir. Peygamber kelimesi Farsça olup sözlükte “haber getiren” demektir. Peygamberler nebi ve resul olmak üzere iki kısımda zikredilir. Bizim bugün kullandığımız peygamber kelimesi ve bu kelimenin ifade ettiği mana hem nebi hem de resuller için ortak bir şekilde kullanılır.

Nebi: Allah’ın peygamber olarak seçtiği ve kendisine Cebrail (a.s.) vasıtasıyla vahiy gönderdiği veya kalbine ilham olunan ya da salih rüya ile uyarılan zat demektir. Kendilerine özel bir şeriat verilmeyen peygamberlerdir.

Resul: Özel bir vahiy ile kendisine kitap ve şeriat verilen ve bu vahyi tebliğ etmek üzere görevlendirilen peygamberlerdir. Bunun için her resul aynı zamanda nebidir, fakat her nebi resul olarak vasıflandırılmaz.

Nebi ve resullük görevi, Allah’ın dilediği kullarına verdiği peygamberlik görevidir. Kur’an’da Peygamber Efendimizin görevlendirilişi şöyle açıklanır: *“İşte böylece sana da emrimizle Kur’an’ı vahyettik. Sen kitap nedir, iman nedir bilmezdin. Fakat biz onu kullarımızdan dilediğimizi kendisiyle doğru yola erıştirdiğimiz bir nur kıldık. Şüphesiz ki sen doğru bir yolu göstermekteisin.”* (Şûrâ suresi, 42:52)

İnsanlara gönderilen peygamberlerin ilki Âdem (a.s.), sonuncusu ise Hz. Muhammed (s.a.v.)'dir. Son peygamberin Hz. Muhammed (s.a.v.) olduğu Ahzâb suresinin 40. ayetinde de açıkca ifade edilmektedir.

Peygamberlerin toplam sayısı kesin olarak bilinmemektedir. Ancak bir hadîs-i şerifte peygamberlerin toplam sayısının 124 bin olduğu ifade edilmektedir. Bunların 315'inin "resul" olduğundan da ayrıca bahsedilmektedir.

Kur'an'da 25 peygamberin ismi geçmektedir. Kur'an'da ayrıca, peygamberliği ile ilgili kesin bilgi bulunmayan üç isim daha yer almaktadır. Bunlar Hz. Üzeyr, Hz. Lokmân ve Hz. Zülkarneyn'dir. Bu 3 ismin veli oldukları yönünde görüşler vardır. Kur'an'da ismi geçen peygamberler şunlardır:

1. Âdem, 2. İdrîs, 3. Nûh, 4. Hûd, 5. Sâlih, 6. İbrâhim, 7. Lût, 8. İsmâil, 9. İshâk, 10. Yâkûb, 11. Yûsuf, 12. Eyyûb, 13. Şuayb, 14. Mûsâ, 15. Hârûn 16. Dâvûd, 17. Süleyman, 18. Yûnus, 19. İlyâs 20. Elyesa, 21. Zülkifl, 22. Zekeriyâ, 23. Yahyâ, 24. İsâ, 25. Hz. Muhammed (aleyhimu's-selâm).

Bütün nebi ve resullere dinî-dünyevi konulara ilişkin bilgileri ve buyrukları vahiy yoluyla bildiren Allah Teâlâ, peygamberlere bu buyrukları insanlara tebliğ etmelerini emretmiştir. Peygamberler de aldıkları vahyi insanlara tebliğ etmişlerdir.

Peygamberlere Allah tarafından verilen kitaplardan dördüne büyük kitaplar denir. Allah Teâlâ büyük kitap olarak Dâvûd (a.s.)'a Zebûr'u, Mûsâ (a.s.)'a Tevrat'ı, İsâ (a.s.)'a İncil'i ve Hz. Muhammed (s.a.v.)'e Kur'ân-ı Kerîm'i indirmiş, bunların bütününe iman etmek gerektiğini haber vermiştir.

Âdem (a.s.)

İlk İnsan / İlk Peygamber

Peygamber kıssalarının özellikle Mekke dönemi boyunca nazil olduğu bilinmektedir. Bu kıssalarla peygamberimizin kalbinin pekiştirilmesi ve müminlerin öğüt almaları hedeflenmiştir. Kur'an'da bu konuda şöyle buyrulur: *“(Ey Muhammed!) Peygamberlerin haberlerinden, kendileriyle senin kalbini pekiştirdiğimiz her bir haberi sana aktarıyoruz. Bunlarda, sana hak, müminlere de bir öğüt ve hatırlatma gelmiştir.”* (Hûd suresi, 11:120)

Bu kıssalar içerisinde Âdem (a.s.) kıssasının önemli bir yeri vardır. Bakara, A'râf, Hicr, İsrâ, Tâhâ ve Sa'd surelerinde Âdem (a.s.) ile ilgili bilgiler mevcuttur. Bu kıssalarda insanın yaratılışı, insanlığın bir erkek ve diğiden meydana gelişi, ilk günah ve tövbenin gerçekleşmesi, insanın cennetten yeryüzüne inişi, insanın şeytan ve nefsi ile imtihanı, Habil ve Kabil kardeşler arasında meydana gelen ilk hak ve batıl mücadelesi anlatılmıştır.

Yaratılış ve İblis'in Kibirli Tutumu

Kur'an ilk insan olarak Âdem (a.s.)'in toprak ve çamurdan yaratıldığı haberini bize bildirmektedir. Âyet-i kerîmeler ışığında, şeytanın ateşten yaratıldığı bilgisini de öğrenmiş oluyoruz. Bunun yanında Meleklerin nurdan yaratıldığı bilgisini de şu hadîs-i şeriften öğrenmekteyiz: *"Melekler nurdan yaratıldı. Cinler dumanlı alevden, ateşten yaratıldılar. Âdem ise size (Kur'an'da) anlatılandan yaratıldı."*¹

Yaratılış konusu, bilim dünyasının da ilgi alanına giren en önemli konulardan biridir. İnsanoğlunun yaratılışın bilimsel boyutunu araştırma yoluna gitmesi gerekli bir ilmî çalışmadır. İnançlı insanların Kur'an ve sünnet ışığında yaratılış ile ilgili bilimsel çalışmaların içerisinde olmaları elzemdir. İnsanoğlu, bilimsel çalışma esnasında kendi bulguları doğrultusunda bazen önemli yanlışlar yapabilmekte ve kendisini veya tabiatı âdeta ilah konumuna getirme hatasına düşebilmektedir. Bilimsel çalışmalar, Allah'ın "Ol" demesi neticesinde o şeyin olabileceği gerçeğini hiçbir zaman değiştirmeyecektir. Bilimsel tespitler her zaman yeni yapılacak tespitler ile değişime açıktır. Bu konuda şu ayetler bize gerekli olan bilgileri açıklamaktadır:

"Allah nezdinde İisâ'nın durumu, Âdem'in durumu gibidir. Allah onu topraktan yarattı. Sonra ona 'Ol!' dedi ve oluverdi." (Âl-i İmrân suresi, 3:59)

"Allah buyurdu: 'Ben sana emretmişken seni secde etmekten alıkoyan nedir?' (İblis): 'Ben ondan daha üstünüm. Çünkü beni ateşten yarattın, onu ise çamurdan yarattın.' dedi." (A'râf suresi, 7:12)

Nûh (a.s.)

Nûh (a.s.) kavminin hidayeti için 950 sene çaba göstermiş ve tebliğ vazifesini ifa etmiştir. Onun zamanında gerçekleşmiş olan en önemli hadise Nûh Tufanı'dır. Bu sebeple ona "İnsanlığın İkinci Atası" denmiştir.

Kur'an'da "Ey Âdem'in çocukları" diye geçen hitapların yanında, Nûh (a.s.) hakkında da benzer bir hitap şekli bulunmaktadır: *"(Ey) Nûh ile birlikte (gemide) taşıdığımız kimselerin nesli! Şunu bilin ki Nûh, çok şükreden bir kul idi."* (İsrâ suresi, 17:3)

Nûh (a.s.) ve ashabının yeryüzünde kalan son insanlar olduğu ve bunların nesilleri ile insan varlığının devam ettiği anlaşılmaktadır. Nûh (a.s.) bu kitabın başlangıcında izah edilmiş olan "ulü'l-azm" peygamberlerdendir. Nûh (a.s.)'ın lakabı "Neciyullah" Allah'ın kurtardığı anlamına gelmektedir. Nûh (a.s.) Kur'an'da çok şükreden ve sabreden bir kul olarak anılmıştır.

Kur'an'da Nûh (a.s.) hakkında 28 surede bilgi verilmiş ve 43 ayrı yerde ismi zikredilmiştir. 71. sure onun adını taşımakta ve başından sonuna kadar Nûh (a.s.)'ın tevhit mücadelesini içermektedir. Nûh (a.s.)'ın kavmi tufan ile cezalandırıldığı için bu hadise "Nûh Tufanı" olarak isimlendirilmiştir.

Putçuluğa Giden Yollar

Rivayete göre, insanlar Nûh (a.s.)'a kadar tevhid inancıyla yaşamış, putperestlik ilk defa Nûh (a.s.)'in kavmiyle ortaya çıkmıştır. Kur'ân-ı Kerîm'de, "*Dediler ki: Tanrılarını zı bırakmayın, ilahlarınız Ved, Süvâ', Yegûs, Yeûk ve Nesr'den vazgeçmeyin.*" mealindeki ayette (Nûh suresi, 71:23) Nûh kavminin taptığı putlardan bahsedilmektedir. Bu isimler başlangıçta iyilikleriyle temayüz etmiş kişilere aitti. Ölümünün ardından bunların heykelleri yapılmış, daha sonra insanlar onları Allah ile kendi aralarında aracı olarak birer tapınma objesi yapmıştır.⁵

Putperestliğe giden yolun aşamaları olarak görülebilecek bu şekil aşırı sevgiden sakınmanın gerekliliği üzerinde de durulması gerekmektedir. Efendimiz Hz. Muhammed (s.a.v.)'in ifadesiyle sevgi ve nefrette ölçülü olunması gerekmektedir: "*Sevdiğini ölçülü sev, belki bir gün düşmanın olabilir. Kızdığına da ölçülü kız, belki bir gün dostun olabilir.*"⁶

Aşırı sevgi, rehavetin oluşmasına, rehavet neticesinde ise o kişi veya kurumlara aklın teslim edilmesine, aklın teslim edilmesi neticesinde yanlış bilgi ve inançların akıl ve gönüllere girmesine müsaade edilmesine ve bu müsaadenin neticesinde o kişi veya kurumlara tapar hâle gelmesine sebep olabilmektedir. Günümüzde de müminlerin inanç dünyalarını muhafaza etmeleri bağlamında bu ve benzeri davranışlardan kaçınmaları, sevgi ve nefrette ölçülü olmaları gerekmektedir.

Osmanlı döneminde bir terzinin makasında yazan bir sözü burada zikretmek yerinde olacaktır: "Her elini

Lût (a.s.)

Lût (a.s.) Kur'an'da bildirilen bir peygamberdir ve kavminin işlediği kötü ameller nedeniyle büyük sıkıntılar yaşamıştır. Lût (a.s.)'ın kavminin azgınlığı o kadar ileri boyutlara ulaşmıştı ki, kendi eşi bile taşkınlık yapan kişilere yardımcı olanlar arasında yer almıştı.

Kur'ân-ı Kerîm'de 27 yerde adı zikredilen Lût (a.s.)'ın; İbrâhim (a.s.)'in tebliğini kabul ederek Müslüman olduğu (Ankebût suresi, 29:26), İbrâhim (a.s.) ile birlikte bereketli ülkeye ulaştığı (Enbiyâ suresi, 21:71), peygamberlerden olduğu (Sâffât suresi, 37:133), âlemlere üstün kılındığı (En'âm suresi, 6:86), Lût (a.s.)'a hüküm, hikmet ve ilim verildiği, sâlihlerden olduğu ve Allah'ın rahmetine kabul edildiği (Enbiyâ suresi, 21:74-75) bildirilmektedir. Lût (a.s.) peygamber olarak görevlendirildiği için Sodom'a gitmiştir. Allah'a karşı gelmekten sakınmalarını, bir peygamber olarak kendisine itaat etmelerini, kadınlar yerine erkeklerle beraber olmalarının büyük ahlaksızlık ve günah olduğunu tebliğ etmiş ve bundan vazgeçmelerini istemiştir.¹²

Sodom Filistin, Ürdün civarında bir yerdir. Sodom kavmi tahminen milattan önce 1800 yıllarında yaşamıştır.

Lût (a.s.)'ın çok ağır şartlar altında 40 sene mücadele verdiği fakat kavminin yaptığı zulüm ve ahlaksızlıkları

sona erdiremediği kaynaklarda anlatılır. Kendisine iki kızıyla birlikte çok az kişi iman etmiş, hatta hanımı bile kendisine iman etmeyenlerin safında yer almıştır.

Peygamber Olması ve Kavmine Tebliği

Lût (a.s.) Allah (c.c.) tarafından peygamber olarak görevlendirilmiş, kavminin yapmış olduğu taşkın amellere karşı onlarla mücadele etmiştir. Kur'an Lût ile taşkın kavmi arasındaki mücadeleyi ve o taşkın kavmin karşılaştığı sonucu şu şekilde ifade eder:

“Lût'u da (peygamber gönderdik). Kavmine dedi ki: 'Sizden önceki milletlerden hiçbirinin yapmadığı fuhuşu mu yapıyorsunuz? Çünkü siz, şehveti tatmin için kadınları bırakıp da şehvetle erkeklere yanaşıyorsunuz. Doğrusu siz taşkın bir milletsiniz.' Kavminin cevabı, 'Onları (Lût'u ve taraftarlarını) memleketinizden çıkarın; çünkü onlar fazla temizlenen insanlarmış!' demelerinden başka bir şey olmadı. Biz de onu ve karısından başka aile efradını kurtardık; çünkü karısı geride kalanlardan (kâfirlerden) idi. Ve üzerlerine (taş) yağmuru yağdırdık. Bak ki günahkârların sonu nasıl oldu!” (A'râf suresi, 7:80-84)

Sodom Halkının Helak Olması

Allah'ın ve peygamberi Lût (a.s.)'ın fuhuş olarak tanımladıkları amelleri fuhuş veya kötü amel olarak algılamayan Sodom halkı, Lût (a.s.)'ı dinlemek bile istememiş ve âdeta Kur'an'ın deyimiyle kulakları, gözleri ve gönülleri mühürlenmiş olarak kendi elleriyle kendilerini felakete sürüklemişlerdi:

Yûsuf (a.s.)

Yûsuf (a.s.), Yâkûb (a.s.)'ın 12 oğlundan biri ve en çok sevdiğiidir. Kur'an'da ismi 27 defa geçer ve 12. sure onun adıyla isimlendirilmiştir. Bu surede Yûsuf (a.s.) kıssası başından sonuna kadar düzenli olarak anlatılır. Surenin ilk kısımlarında "kıssaların en güzeli" şeklinde ifade geçer ve 102. âyet-i kerîmeye kadar kıssa aralıksız aktarılır.

Allah (c.c.) *"Andolsun ki Yûsuf ve kardeşlerinde, (almak) isteyenler için ibretler vardır."* (Yûsuf suresi, 12:7) buyurmaktadır. Allah'ın bu tavsiyesine uyararak Yûsuf peygamberin Kur'an'da anlatılan hayatından ibretler almak gerekmektedir.

Yûsuf Suresinde Yûsuf (a.s.)

Yûsuf (a.s.) Yûsuf suresinde en ince ayrıntılarına kadar ve başından sonuna belli bir sistem dâhilinde anlatılmaktadır:

"Elif. Lâm. Râ. Bunlar, apaçık Kitab'ın ayetleridir. Anlayasınız diye biz onu Arapça bir Kur'an olarak indirdik. (Ey Muhammed!) Biz sana bu Kur'an'ı vahyetmekle geçmiş milletlerin haberlerini sana en güzel bir şekilde anlatıyoruz. Gerçek şu ki, sen bundan önce (bu haberleri) elbette bilmeyenlerden idin."

Bir zamanlar Yûsuf, babasına (Yâkûb'a) demişti ki: 'Babacığım! Ben (rüyamda) 11 yıldızla güneşi ve ayı gördüm; onları bana secde ederlerken gördüm.'

(Babası:) 'Yavrucuğum!' dedi, 'Rüyanı sakın kardeşlerine anlatma; sonra sana bir tuzak kurarlar! Çünkü şeytan insana apaçık bir düşmandır. İşte böylece Rabbin seni seçecek, sana (rüyada görülen) olayların yorumunu öğretecek ve daha önce iki atan İbrâhim ve İshâk'a nimetini tamamladığı gibi sana ve Yâkûb soyuna da nimetini tamamlayacaktır. Çünkü Rabbin çok iyi bilendir, hikmet sahibidir.' Andolsun ki Yûsuf ve kardeşlerinde, (almak) isteyenler için ibretler vardır.

(Kardeşleri) dediler ki: 'Yûsuf'la kardeşi (Bünyamin) babamıza bizden daha sevgilidir. Hâlbuki biz kalabalık bir cemaatiz. Şüphesiz ki babamız apaçık bir yanlışlık içindedir.'" (Yûsuf suresi, 12:1-8)

Surenin 59. ayetinde Yûsuf ve Bünyamin'in bir anneden, diğer kardeşlerin de başka bir anneden olduğu; bu nedenle diğer kardeşlerin kıskançlık yaptıkları anlaşılmaktadır.

"(Aralarında dediler ki:) 'Yûsuf'u öldürün veya onu (uzak) bir yere atın ki babanızın teveccühü yalnız size kalsın! Ondan sonra da (tövbe ederek) sâlih kimseler olursunuz!' Onlardan biri, 'Yûsuf'u öldürmeyin, eğer mutlaka yapacaksanız onu kuyunun dibine atın da geçen kervanlardan biri onu alsın (götürsün).'' dedi.

Dediler ki: 'Ey babamız! Sana ne oluyor da Yûsuf hakkında bize güvenmiyorsun! Oysa ki biz onun iyiliğini istemekteyiz. Yarın onu bizimle beraber (kıra) gönder de bol bol yesin (içsin), oynasın. Biz onu mutlaka koruruz.'